

Placeringstillstånd för omställning till ren energi

Seminarium om placeringstillstånd
för omställning till ren energi, Seinäjoki
Aapo Mahlamäki
Specialsakkunnig
Miljöministeriet
2.6.2025

Placeringstillstånd för omställning till ren energi

ByggL 43 a §

- Nytt tillståndsinstrument
- Baserat på rättsprövning
- Gör det smidigare och snabbare att placera anläggningar för omställning till ren energi
- Granskningen av områdesanvändningens förutsättningar görs utan planläggning, vilket påskyndar processen
 - förbigår planbestämmelserna på planerade områden
 - vind- och solkraftsprojekt utanför processen
 - placeras genom planläggning
- Efter placeringstillståndet ska bygglov sökas normalt

Placeringstillstånd för omställning till ren energi bygglagen (751/2023)

- ByggL 43 a § Placeringstillstånd för omställning till ren energi
- ByggL 46 a § Förutsättningar för placeringstillstånd för omställning till ren energi
- ByggL 63 a § Hörande och information om placeringstillstånd för omställning till ren energi
- ByggL 67 a § Utlåtande om placeringstillstånd för omställning till ren energi
- ByggL 75 a § Bedömning av konsekvenserna av placeringstillstånd för omställning till ren energi
- ByggL 179 a § Besvärsmätt i fråga om placeringstillstånd för omställning till ren energi

Projekt som placeringstillståndet för omställning till ren energi gäller

- 1) energiproduktionsanläggningar som producerar energi med förnybar energi, med undantag av vind- och solkraftverk, ;
- 2) sådana projekt inom industrin som grundar sig på förnybar energi eller elektrifiering och ersätter användningen av fossila bränslen eller råvaror;
- 3) framställning och utnyttjande av väte, med undantag av framställning av väte från fossila bränslen;
- 4) avskiljning, utnyttjande och lagring av koldioxid;
- 5) ackumulatorfabriker samt tillverkning, tillvaratagande och återanvändning av ackumulatormaterial;
- 6) investeringar för omställning till ren energi inom förädlingsindustrin i områden som avses i artiklarna 17 och 18 i Europaparlamentets och rådets förordning ... om inrättande av en åtgärdsram för att stärka Europas ekosystem för tillverkning av nettonollteknik ...;
- 7) projekt som genomförs i ett accelerationsområde för förnybar energi enligt ... Europaparlamentets och rådets direktiv ... om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor och som uppfyller de villkor som uppställts för området i fråga, med undantag av vind- och solkraftverk;
- 8) serverhallar som producerar spillvärme av vilken största delen utnyttjas.

Ett placeringstillstånd för omställning till ren energi får inte leda till att kvaliteten på någons livsmiljö försämras avsevärt på ett sätt som inte är motiverat med beaktande av syftet med placeringstillståndet för omställning till ren energi. Genom placeringstillståndet för omställning till ren energi får inte heller markägaren eller någon annan rättsinnehavare åläggas sådana oskäligen begränsningar eller orsakas sådana oskäligen olägenheter som kan undvikas utan att de mål som ställs för placeringstillståndet eller de krav som ställs på det åsidosätts.

Förutsättningar för placeringstillstånd för omställning till ren energi ByggL 46 a §

För placeringstillstånd för omställning till ren energi förutsätts det att

- 1) byggplatsen är minst 1 000 kvadratmeter,
- 2) det inte finns risk för översvämning, ras eller jordskred på byggplatsen,
- 3) byggnaderna kan placeras på minst 4 meters avstånd från fastighetsgränsen med beaktande dessutom av ett skyddsområde enligt 44 § i lagen om trafiksystem och landsvägar och ett frisiktsområde enligt 45 § i den lagen, ett skyddsområde enligt 37 § i banlagen och ett frisiktsområde enligt 38 § i den lagen samt behovet av ett flyghindertillstånd enligt 158 § i luftfartslagen,
- 4) byggnadsobjektet passar in i den byggda miljön och landskapet samt uppfyller kraven på skönhet, högklassig arkitektur eller harmoni,
- 5) det till byggplatsen finns en användbar infartsväg eller att det är möjligt att ordna en sådan,
- 6) vattentillgången, avloppsvattnet och dagvattnet kan skötas utan olägenheter för miljön,
- 7) teiden, vedensaannin tai viemäröinnin järjestäminen ei aiheuta kunnalle tai valtiolle erityisiä kustannuksia,
- 8) byggandet inte medför oskäligen olägenheter för grannarna och inte försvårar bebyggandet av grannfastigheterna,
- 9) byggandet är lämpligt med tanke på landskapet och inte försvårar bevarandet av särskilda natur- eller kulturmiljövärden eller tillgodoseendet av rekreationsbehoven,
- 10) byggandet är lämpligt med tanke på skapande av samhällstekniska nät och trafikleder samt trafiksäkerheten och tillgängligheten till tjänster,
- 11) placeringen av produktionsanläggningar som tillverkar, hanterar eller lagrar farliga kemikalier eller explosiva varor är lämplig med beaktande av placeringsplatsens nuvarande och kommande användningssyfte som har anvisats i en plan med rättsverkningar enligt lagen om områdesanvändning och av de planbestämmelser som eventuellt gäller område.

Om byggande i enlighet med placeringstillståndet för omställning till ren energi kräver att en byggnad rivs, är ett villkor för att bygglov ska beviljas dessutom det som föreskrivs om förutsättningarna för beviljande av rivningslov.

Bedömning av konsekvenserna av placeringstillstånd för omställning till ren energi ByggL 75 a §

I samband med ansökan om placeringstillstånd för omställning till ren energi ska den som påbörjar byggprojektet beroende på projektets omfattning utreda vilka betydande direkta och indirekta konsekvenser genomförandet av planen har för

- 1) människors levnadsförhållanden och livsmiljö,
- 2) marken och berggrunden, vattnet, luften och klimatet,
- 3) växt- och djurarter, naturens mångfald och naturresurserna,
- 4) region- och samhällsstrukturen, samhälls- och energiekonomi och trafiken,
- 5) stadsbilden, landskapet, kulturarvet och den byggda miljön,
- 6) utvecklingen av en fungerande konkurrens inom näringslivet.

Om det är fråga om ett projekt som avses i 3 § i lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning, **bedöms projektets miljökonsekvenser med iakttagande av 75 § i denna lag.**

- ByggL 75 § Miljökonsekvensbedömning

Ympäristöministeriö
Miljööministerio
Ministry of the Environment

• **Proskeln för MKB är samma som i övriga projekt**

Likaså ska konsekvenserna av ett placeringstillstånd för omställning till ren energi utredas på samma sätt som konsekvenserna av en detaljplan utreds i enlighet med 9 § 2 mom. i lagen om områdesanvändning. Frågor som ska utredas är miljökonsekvenserna, inklusive de samhällsekonomiska, sociala och kulturella konsekvenserna, samt övriga konsekvenser av planen och av undersökta alternativ. Utredningarna ska omfatta hela det område där placeringstillståndet för omställning till ren energi kan tänkas ha väsentliga konsekvenser. Industriprojekt för omställning till ren energi ska uppfylla alla krav i MKB-direktivet.

ByggL 179 a § Besvärsrätt i fråga om placeringstillstånd för omställning till ren energi

Besvärsrätt i fråga om placeringstillstånd för omställning till ren energi har

- 1) ägaren och innehavaren av en fastighet eller ett annat område som ligger invid eller mittemot,
- 2) ägaren och innehavaren av en sådan fastighet eller ett annat område vars bebyggande eller användning i annat syfte beslutet i väsentlig mån kan påverka,
- 3) den vars rätt, skyldighet eller fördel beslutet direkt påverkar,
- 4) kommunen,
- 5) en grannkommun vars markanvändningsplanering beslutet påverkar,
- 6) närings-, trafik- och miljöcentralen,
- 7) en annan än i 4–6 punkten avsedd myndighet i ärenden som hör till dess verksamhetsområde.

- Besvärsrätt har dessutom inom sitt verksamhetsområde en sådan registrerad sammanslutning vars syfte är att främja miljöskydd, hälsoskydd eller naturvård, om bygglaget gäller en byggnad i ett projekt på vilket lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning tillämpas.

Vid tillståndsprövningen är ska också från fall till fall beaktas bland annat:

- Bestämmelserna om miljöskydd som kommer från olika lagar
 - Se även t.ex. Byggl 46 a § punkt 6)
- Lagen om områdesanvändning 72 § och behovet av planering på strandområden osv.
 - Prövning från fall till fall i särskilda situationer
- Biverksamhet som ansluter till huvudprojektet men som inte direkt finns i förteckningen i Byggl 43 a §
 - T.ex. battericontrainrar, pumpkraftverk
 - Går sannolikt inte under tillämpningsområdet för förteckningen med 8 punkter i Byggl 43 a §
 - Tillståndsmyndigheten torde pröva dessa från fall till fall och torde preciseras i rättspraxis.
- Det är frågan om en så ny tillståndstyp att det ännu finns många öppna frågor, som kommer att preciseras.

Tack!

Aapo Mahlamäki
Specialsakkunnig, Miljöministeriet
tfn [029 5250064](tel:0295250064)
fornamn.efternamn@gov.fi

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Aleksanterinkatu 7, Helsinki | PL 35, FI-00023 Valtioneuvosto | ym.fi

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the
Environment